

IF Frøys høringsuttalelse til Verneforslag for nasjonalpark i Østmarka

IF Frøy er sterkt bekymret for planene om å innføre nasjonalpark i Østmarka. Ikke minst er vi opptatt av oppvekstvilkårene til ungene på Oslo Øst i mange generasjoner framover.

Her er hovedpunktene i vår høringsuttalelse:

- IF Frøy ønsker ikke nasjonalpark i Østmarka. Vi mener dagens Markalov fungerer utmerket både for vern av marka og befolkningens behov for å bruke Østmarka til friluftsliv og idrett.
- IF Frøy er sterkt bekymret for de negative konsekvensene en nasjonalpark vil ha for nesten en millioner menneskers mulighet til å bruke marka uten rigide restriksjoner – i mange generasjoner fremover. Dette kan gå ut over folkehelse, livskvalitet og mulighet til å drive idrett. Spesielt er vi opptatt av hvordan en nasjonalpark kan påvirke mulighetene til å drive idrett for barn og ungdom i generasjoner fremover.
- IF Frøy er sterkt kritisk til at en nasjonalpark presses gjennom uten at de negative konsekvensene er utredet grundig. Statsforvalteren må pålegges å gjennomføre en seriøs, omfattende og grundig konsekvensanalyse. Det må gis omfattende, seriøs og nøytral informasjon om konsekvensene av en nasjonalpark til de som bor i kommunene rundt Østmarka, slik at de får et godt grunnlag for å vurdere om nasjonalpark er ønskelig.
- Norges største sykkelklubb er redd for de dramatiske konsekvensene en nasjonalpark kan få for vår virksomhet og vår idrett. I ytterste konsekvens kan det bety slutten for klubbens terrengsykkelvirksomhet.
- Dersom en nasjonalpark likevel blir gjennomført er det avgjørende at omfanget av parken reduseres vesentlig. Hele området nordvest for kraftlinjen forbi Skjelbreia bør som en start fjernes.

- En eventuell nasjonalpark må ha et regelverk som inkluderer markaidrettene. Det betyr at regelverket for sykling og annen idrett ikke må bli mer begrensende enn i dag, og det må ikke være mulig med stadige omkamper for å skape mer rigide regler. Samtidig må det legges opp til en forvaltning som er ubyråkratisk.
- Det må ikke settes spesielle begrensninger for bruk av elsykkel, med mindre det etter utredning foreligger faglige kvalifisert grunnlag for å legge begrensninger på denne aktiviteten.
- Det må legges til rette for sykling om vinteren – og ikke begrensninger og uklarheter som regelverket legger opp til.
- Første setning i Markaloven vil være en perfekt første setning også for regelverket for en eventuell nasjonalpark: «Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett.»

Slik bruker IF Frøy Østmarka

IF Frøy er Norges største sykkelklubb med rett under 800 medlemmer. Vi har ca. 300 barn og ungdommer fra sju år som har trening i Østmarka flere ganger i uka sommerstid. Vi arrangerer også flere ritt og fellesturer i Østmarka og i randsonene rundt marka. Klubben er opptatt av bærekraftig bruk av marka, og har lenge samarbeidet med andre frilufsorganisasjoner for å sikre at alle kan ha glede av marka uten brukerkonflikter.

Aktiviteten er viktig spesielt for barn og ungdom i vårt nærområde, som er bydelene Østensjø, Alna, Nordstrand og Søndre Nordstrand. Vi sørger for at mange som ellers ville vært fysisk passive er i aktivitet, og at de lærer å bruke marka. Østmarka vil bli stadig viktigere for lavterskels idretts- og fritidsaktivitet, som sykling. Det ungene på Oslo Øst nå trenger er derfor at det legges til rette for sykling og andre markaidretter, med lav terskel for deltagelse. Det er det motsatte av det en nasjonalpark vil bidra til.

Nasjonalpark vil gi sterke begrensninger

Østmarka er viden kjent for sine gode forhold for stisykling. Mange av våre medlemmer bruker Østmarka for sykling på egen hånd – noen for å trene, noen for å glede seg over å beherske stiene, og mange for å nyte skogens ro. Denne aktiviteten kan til en viss grad opprettholdes i en nasjonalpark. Dog blir begrensningene store, ikke minst på grunn av meningsløse grenser mellom forskjellige soner.

For IF Frøy som klubb er situasjonen enda verre. Vi har stor grad av organisert aktivitet, noe som i praksis bli nesten umulig i en nasjonalpark. Ikke minst er det betenkelig at vi ikke kan samle barn og ungdom i grupper som kan sykle samme uten etter søknad til forvaltningsmyndigheten. I praksis vil det bety at denne aktiviteten etter hvert vil forsvinne. Det samme vil gjelde for andre idretter. Og igjen – her dreier det seg om folkehelsen, oppvekstvilkår og livskvalitet for ungene på Oslo Øst.

Negative konsekvenser er ikke utredet

Folkehelseperspektivet, og idrettens plass i dette, er fraværende i utredningene som er gjort rundt nasjonalpark i Østmarka. Det er svært beklagelig. En nasjonalpark vil kunne få store negative konsekvenser for folkehelsen til alle som sokner til Østmarka. Generasjoner på generasjoner vil potensielt få store begrensninger i sin markabruk. Det vil få negative store helsemessige konsekvenser.

Undersøkelser som er gjort etter pandemien viser at bare en av fire barn leker ute. Det er et helsemessig faresignal som burde bidra til å åpne Østmarka for organisert aktivitet, ikke stenge den.

Svak og mangelfull rapport

Utredningene som er foretatt er etter vår mening svake og mangelfulle, og bærer preg av å være gjennomført for å støtte en konklusjon som er bestemt på forhånd.

Vi er spesielt kritiske til fagrapporten om "Bruk og vern av Østmarka". Her var det lagt opp til at idretten ikke skal tas med blant brukerne som skulle høres. Først etter at IF Frøy oppdaget dette, fikk Oslo Idrettskrets sin generalsekretær lov til å komme med synspunkter, og IF Frøy fikk sende inn et skriftlig svar. Totalt er ni personer fra seks interesseorganisasjoner og to personer fra Oslo kommune intervjuet.

Det lille antallet informanter samt det faktum at undersøkelsen var planlagt å utelukke en viktig brukergruppe som idretten, gjør den lite verdifull. Statsforvalteren må pålegges å utføre en mye bredere undersøkelse. Det innebærer også at de langt over en million innbyggerne i kommunene rundt Østmarka får grundig, seriøs og nøytral informasjon om mulige konsekvenser av en nasjonalpark. Slik informasjon har vært helt fraværende til nå.

Problematisk byråkrati

IF Frøy er bekymret for det byråkratiet vi ser for oss blir bygget opp rundt nasjonalparken. Det skal forvaltes etter forskjellig regelverk, med forskjellig forvaltningsmyndighet. Noe skal styres av etter forskriftene for nasjonalpark, noe etter §11 i Markaloven og noe etter ordinære markalovbestemmelser. Noe skal bestemmes av forvaltningsmyndigheten for nasjonalpark og noe Bymiljøetaten i Oslo, eller tilsvarende etater i andre kommuner. Dette vil det være umulig å forholde seg for små, frivillige organisasjoner – og vil i seg selv være til hinder for aktivitet.

Kaoset kan eksemplifiseres av hvordan en enkel sykkeltur på et par kilometer kommer innom tre forskjellige forvaltningsområder. For vanlige brukere av marka blir det umulig å vite i hvilket område man er i, og hvilket regelverk de må følge. *Se kart i vedlegg 1 til slutt i denne uttalelsen.*

El-sykling må tillates

Forslaget til nasjonalpark innebærer en rekke begrensninger i hvilke aktiviteter som kan drives – blant dem sykling. Det finnes ingen faglige begrunnelser for at disse begrensningene vil føre til bedre vern av sårbar natur.

Blant uforståelige begrensninger er bruk av el-syssel, som ifølge forslaget til forvaltningsplan bare tillates på veier og traséer avmerket på vernekart. Vi mener det må gjennomføres uavhengige og faglige vurderinger som viser at aktiviteten forringer naturvernet for at man skal komme med restriksjoner på el-sykling på sti. Det selges ca. 80.000 el-sykler i året, en rekke av disse er beregnet for bruk i skog og terreng. Ved å forby el-syssel på sti og traktorvei stenger man tilgangen til marka for en stadig økende brukergruppe som potensielt ikke klarer å bruke marka uten elektrisk assistanse. Begrensningen er derfor et alvorlig folkehelsemessig problem. Bruk av elsykler må tillates på linje med andre sykler.

Vintersykling nevnes ikke

Sykling vinterstid er en økende aktivitet, ikke minst ettersom klimaendringer dessverre gjør skisesongene kortere. Med nytt og bedre utstyr har denne aktiviteten blitt svært populær de siste fem til ti årene. Spesielt på dager der det ikke er skiføre (men for eksempel holkeføre) er sykling som aktivitet populært.

Når det gjelder sykling i nasjonalpark på vinteren er forvaltningsplanen i beste fall utydelig, eller den rett og slett har ikke tatt inn over seg at dette er en aktivitet som er stadig økende i Østmarka. Det antydes fra klimaforskere at antall dager med skiføre i Østmarka vil reduseres kraftig de kommende 30 år, traseer som i dag benyttes til skiløyper og som trækkes opp gjennom vinteren må være åpen for all form for sykling. Likeledes må det være åpent for fri sykling på islagte vann, og dette må klargjøres i en forvaltningsplan. Dersom det ikke skal tillates venter vi med forventning på rapporten

som sier at scooterkjøring og tråkkemaskiner ikke belaster terrenget, men at el-sykkel gjør! Slik faglig begrunnelse finnes ikke, og all vintersykling må tillates!

Tilsvarende må det åpnes for arrangement uten søknad, på sykkel og annen aktivitet om vinteren, som foregår i preparerte løyper, samt på snø og islagte stier, slik det er lagt opp til for i langrenn.

Østmarka er en forholdsvis liten skog, og med nye sterke begrensninger med nye verneforskrifter, savner vi en konsekvensvurdering av slitasje i områdene i randsonene utenfor forslaget. I dag fordeles aktiviteter og stisykling jevnt utover området og stinettverket, mens nye forskrifter vil presse flere brukergrupper ut i randsonene. Vi mener dette vil gi økt slitasje og flere konflikter i disse områdene.

En nasjonalpark må reduseres betydelig i omfang

Dersom en nasjonalpark presses gjennom, må den gjøres mye mindre i areal. Om nasjonalparken begrenses til området øst for kraftlinje ved Skjelbreia, vil planen i noen grad begrense skadevirkningene for befolkningen rundt Østmarka.

Også for IF Frøys virksomhet ville en slik begrensning kunne ha en positiv effekt. *Se kart i vedlegg 2 og 3 til slutt i denne uttalelsen.*

Uforpliktende om Terrengsykkelrittet

IF Frøy har hatt flere møter og god kommunikasjon med Statsforvalteren om vår virksomhet og våre behov. Vi er glad vi i noen grad er hørt med hensyn til Terrengsykkelrittet, og at det åpnes for at tillatelse kan gis for flere år.

Formuleringene er likevel uforpliktende. «Det står at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til Terrengsykkelrittet på bestemte vilkår i trasé avmerket på temakart for Terrengsykkelrittet. Hensikten er å legge til rette for god dialog mellom arrangør og forvaltningsmyndigheten.» Her må «*kan*» endres til «*skal*». Tilfeldige og skiftende medlemmer i forvaltningsmyndighetene må ikke kunne skalte og valte med dette.

Ritt og arrangementer må kunne gjennomføres

Videre vil utvidelse av Markalovens §11 gi sterke begrensninger i muligheter for bruk av stier til arrangementer og sykkelritt. Hvis samme forvaltning som i dag (Hauktjern og Spinneren) skal videreføres vil det for eksempel ikke være mulig å få tillatelse til nye arrangement i §11-området. IF Frøy har vært med å opparbeide sykkelstien «Pioneren», som ligger innenfor §11-området. Vi må få lov til å avholde ritt og arrangementer i forbindelse med denne. Samme gjelder området rundt Fjellstadbakken. For å unngå uklarheter må det inn i forvaltningsplanen for §11-området at sykkelritt og arrangementer på sti er tillatt.

Dersom en nasjonalpark innføres i Østmarka, er det i prinsippet et vedtak som gjelder til evig tid, og som vil berøre utallige generasjoner med innbyggere rundt marka. Planen for nasjonalpark tar ikke hensyn til at bruken av friluftsområder er i stadig endring. Dagens bruk er ikke den samme som i 1973, og vil ikke være den samme i 2073. Det er ufornuftig at innbyggernes bruk av Østmarka "til evig tid" låses slik den er i dag, og det er en nedvurdering av våre etterkommeres vurderingsevne. Det må åpnes for at nye aktiviteter innen friluftsliv og idrett får innpass.

Ny sykkelgren kan bli stoppet

En av disse er den voksende sykkelgrenen enduro, som engasjerer stadig flere ungdommer i klubben. En slik aktivitet kan blitt stoppet av regelverket for nasjonalpark. Klubben har hver uke organiserte treninger for 30-40 barn og unge innenfor området som er foreslått som nasjonalpark. Grunnet krav

til topografi er det ingen andre områder i Oslo øst som egner seg som alternativt område for denne typen aktivitet.

Konsekvensen ville blant annet vært at enduro-ungdommen i stor grad ikke ville opplevd Østmarka.

Barn og ungdom presses ut – tilreisende med høy betalingsvilje ønskes velkommen

Vi noterer oss også på side 44: «...,men heller utvikling av besøkssenter etc. med tilhørende infrastruktur i konsentrerte områder, for tilreisende med høyere betalingsvillighet»

Dette sier det meste om forslaget om nasjonalpark. Barn og unge får redusert sin tilgang til å drive idrett i marka på bekostning av tilreisende turister med høyere betalingsvillighet.

Oppsummering

Oppsummert er IF Frøys holdning er at en nasjonalpark i Østmarka er uønsket. Dersom det likevel presses gjennom, må nasjonalparken begrenses i størrelse. En start er å ta ut området i nærheten av de folketette områdene i nærheten av Oslo. Et forslag fra Oslo idrettskrets er å fjerne området vest for Skjelbreia.

De negative konsekvensene må utredes mye grundigere, forvaltningsplanen må tydeliggjøres, det må klargjøres hvordan forvaltningen skal skje mot omliggende områder og det må tilrettelegges for idrett i mye større grad enn det er lagt opp til.

IF Frøy står til disposisjon ved behov for ytterligere informasjon eller ved spørsmål.

Oslo, 15. januar 2023

IF Frøy

Jørn Michalsen,
daglig leder

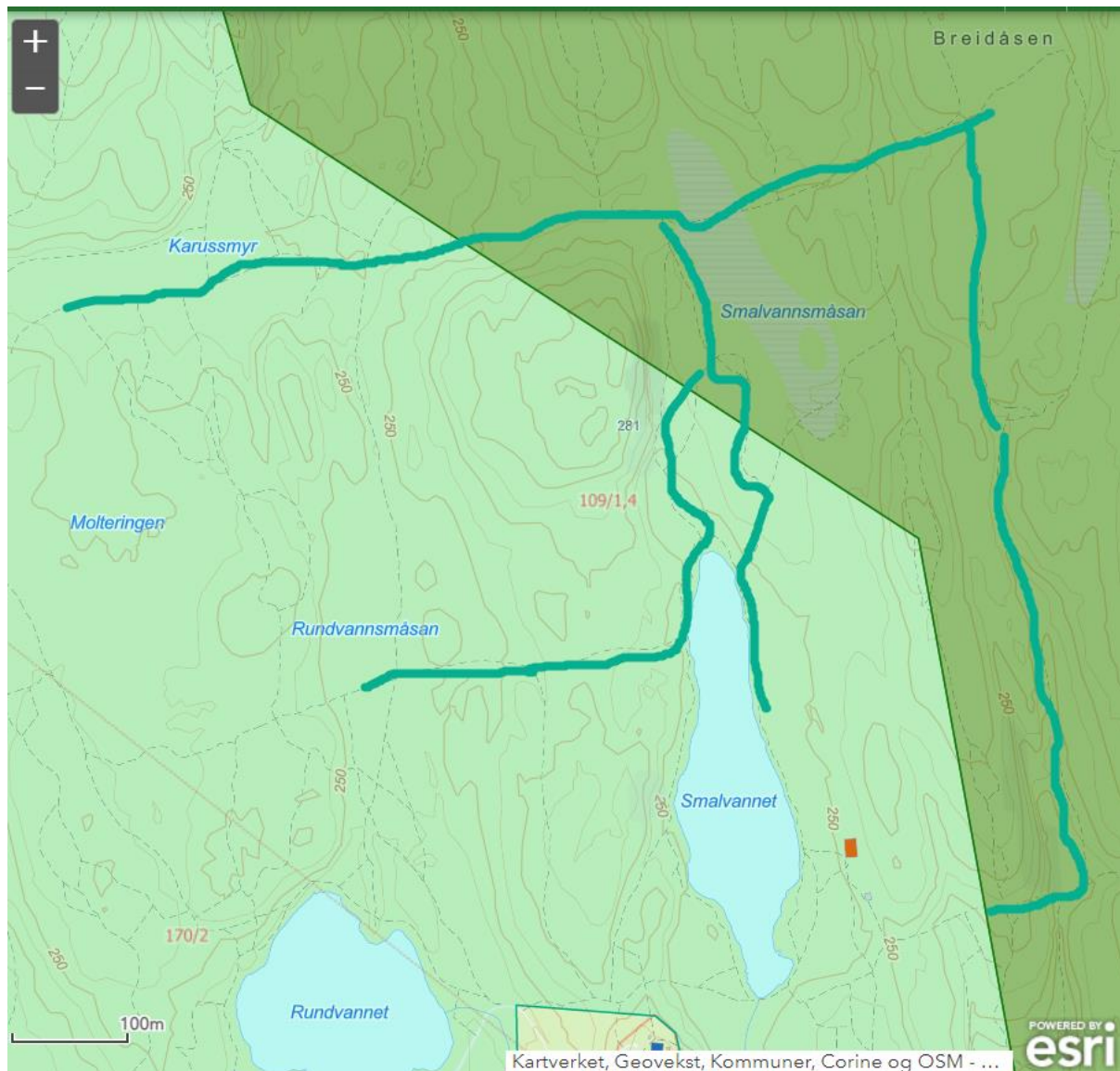
Vedlegg kart 1

IF Frøy mener det er uklart hva som er tenkt når grenser for nasjonalparken er trukket opp.

Her er et eksempel ved Smalvann. Det mørkegrønne området er nasjonalkart og det lysegrønne er paragraf 11-område. Her har vi tegnet inn en del populære stier for stisykling

Her er har klubben ofte organiserte turer. Sti er i den forbindelse også brukt av klubbens trenere på elsykkel.

Som en ser krysser markabrukerne her inn og ut av NP området flere ganger, noe som er problematisk ved organiserte turer og bruk av elsykkel.

Kart 3

